

Criza economico - financiară și Redresarea Economica

Teoriile economice moderne resping ideea unei teoretizări generale a crizelor economico - financiare, conform cărora acestea pot fi încadrate într-un model general valabil, considerându-se că fiecare criză financiară este unică, fiecare reprezentând de fapt un accident istoric, generat de factori specifici, într-o anumită conjunctură social - economică și politică.

Conform acestor teorii crizele nu pot fi anticipate, astfel încât efectele negative ale acestora să fie aduse la un nivel minim. Cu toate acestea, istoria ne arată că, deși crizele economico - financiare nu apar și nu produc efecte în parametri identici, ele sunt strâns legate de caracterul ciclic al proceselor economice. Deși cauzele evoluției ciclice a proceselor economice nu au fost încă identificate, caracterul ciclic al acestora este evident.

Ciclurile economice, indiferent că sunt pe termen scurt, mediu sau lung se compun din două faze - expansiunea și recesiunea. În faza de expansiune are loc o creștere a eficienței economice, generată de introducerea în circuitul economic a unor inovații tehnologice semnificative, în timp ce în recesiune are loc o slăbire a resorturilor care au produs propulsia economică.

Dacă ciclurile economice pe termen scurt

DIN CUPRINS:

- Teorii despre criza economică
- Criza economică din 1929-1933
- Actuala criză
- Criza economică din România
- Redresarea economică și socială pe termen scurt și mediu
- Adrese Centre EUROPE DIRECT și INSTITUȚII EUROPENE

(cu durata între 10 și 40 de luni) și lung (așa - numitele cicluri seculare, care durează între 40 și 60 de ani) se încheie cu perioade de recesiune caracterizate printr-o încetinire a creșterii economice, ciclurile decenale (denumite și cicluri de afaceri, care durează de la 4 și 6 ani, până la 10 -12 ani) se caracterizează prin prezenta fenomenului de criză, în cadrul căreia cererea, producția, gradul de ocupare al forței de muncă, produsul intern brut, lichiditățile, scad în mod dramatic, iar nivelul de trai se înrăutățește.

Crizele economico-financiare au apărut încă din timpul Imperiului Roman, iar gradul lor de complexitate a crescut odată cu dezvoltarea societății capitaliste în general, respectiv odată cu configurarea economiei mondiale - începând cu sec. al - XVI - lea - și formarea relațiilor de interdependență între statele lumii, atingând un punct de maximă complexitate în actuală criza economico - financiară.

Criza economică din 1929

Ca amploare teritorială, durată și efecte economice și politice, criza din anul 1929, cunoscută și sub denumirea de Marea Depresiune, considerăm că până la momentul actual este cea mai severă.

Marea Depresiune economică, declanșată în Statele Unite ale Americii, a fost precedată de o perioadă de 9 ani (între 1920 și 1929) de dezvoltare economică, ce a avut ca suport creșterea masei monetare în circulație de către Banca Centrală a Americii - Federal Reserve (FED) precum și o politică de relaxare a creditelor și de reducere a ratei dobânzilor. Urmare a acestei politici monetare și financiare a FED, populația a cumpărat masiv acțiuni, care au înregistrat o creștere constantă la bursă, până la

constitueie adoptarea de către unele state europene a politicilor de extrema dreaptă sau stânga, care au favorizat venirea la putere a unor dictatori (Adolf Hitler, Benito Mussolini, Iosif Vissarionovici Stalin).

După cel de-al -II - lea război mondial și până la începutul anilor 70 - timp de 25 de ani - economiile țărilor industrializate au cunoscut o foarte puternică dezvoltare, urmare a unor factori economici și politici favorabili. Dintre factorii economici menționăm existența și menținerea unui raport corect între cerere și ofertă, promovarea politicilor economice de ocupare completă a forței de muncă, crearea unui cadru instituțional internațional stabil (ale cărui baze au fost puse la conferința de la Bretton Woods din 1944). Iar dintre factorii politici menționăm existența unui consens între statele puternic industrializate în ceea ce privește adoptarea politicilor economice. După această perioadă de

momentul septembrie 1929, când s-a produs marele crah bursier de pe Wall Street.

FED intervine prin restrângerea masei monetare și prin restricționarea creditelor, iar urmarea a fost producerea de falimente în toate sectoarele economiei : agricultură, industrie, bănci. Producția națională a scăzut la jumătate și a crescut șomajul.

Statele Unite ale Americii au adoptat o politică de restrângere a importurilor prin măsuri protecționiste, fapt care a condus la extinderea crizei și în Europa, statele europene fiind afectate în calitate de state exportatoare. La rândul lor, statele europene au adoptat măsuri prohibitive față de exportul american. Primele programe de reconstrucție a economiei SUA apar în 1931.

Cea mai gravă consecință a crizei o

puternică dezvoltare economică a statelor din America de Nord, Europa Occidentală și Japonia, la începutul anilor 70 s-a declanșat o perioadă de recul, care a durat 10 ani, perioada cunoscută sub denumirea de Marea Stagflație.

Menționăm că perioadele de stagflație economică se caracterizează în principal prin creșterea inflației și scăderea creșterii economice, respectiv scăderea produsului intern brut. La baza acestor tulburări economice au stat o serie de factori conjuncturali specifici perioadei respective: adoptarea de către SUA a unor politici macroeconomice inflaționiste (generate de decizia administrației americane de acoperire a costurilor conflictului din Vietnam prin supraevaluarea dolarului).

O decizie corectă ar fi fost acoperirea costurilor generate de escaladarea conflictului din Vietnam printr-o politică fiscală de creștere a impozitelor. Un alt factor îl constituie declanșarea în 1973 a primei crize a petrolului, care a produs creșterea enormă a prețului la

petrol. În toată această perioadă productivitatea muncii în țările industrializate a scăzut și a crescut șomajul.

Pe scurt, această situație se poate caracteriza în termenii economiei de piață prin scăderea ofertei pe fondul reducerii productivității muncii, reducerea consumului pe fondul reducerii veniturilor, a creșterii șomajului și a creșterii inflaționiste a prețurilor. Perioada de recul a luat sfârșit odată cu triumful băncilor centrale (americană, germană și japoneză) care au promovat politici stricte anti-inflație. Un moment de referință al deceniului 70 îl constituie înlocuirea sistemului monetar internațional al cursurilor fixe, instituționalizat la conferința de la Bretton Woods din 1944, cu un sistem al cursurilor flexibile.

Menționăm că odată cu introducerea sistemului monetar internațional a cursurilor flexibile, au apărut și derivatele, ca instrumente bancare menite să asigure investitorii împotriva evoluției fluctuante a cursurilor de schimb.

Actuala criză

Criza financiară actuală, declanșată în SUA, a izbucnit în anul 2007, deci la zece ani de la ultima criză financiară de proporții din Asia de Sud - Est. S-ar putea spune că reprezintă finalul unui ciclu decenal (mediu) sau de afaceri despre care am menționat la început. Dacă ar fi să comparăm modul în care s-au desfășurat evenimentele în timpul scurs de la declanșarea crizei (2007 - 2008) cu modelul lui Minsky, putem constata că "faptele" s-au derulat conform modelului. Astfel, șocul exogen asupra economiei l-a constituit crearea cadrului legislativ favorabil construcției de locuințe personale și clădiri precum și a unui cadru financiar relaxat, care a permis accesul la credite pentru locuințe a

populației cu venituri mici.

Pe acest cadru creat, tot mai multe bănci, fonduri de investiții, societăți de asigurare, au acordat împrumuturi considerabile pentru cumpărarea de locuințe unor clienți care nu aveau posibilitatea să-și achite creditele. Pe fondul încurajării creditării ipotecare prin scăderea repetată a ratei dobânzilor de către Federal Reserve, băncile, fondurile de investiții, societățile de asigurare, au fost stimulate să-și mărească profiturile. Și acest lucru l-au făcut prin acordarea de împrumuturi (cu dobânda foarte mare) la un număr tot mai mare de clienți cu grad mare de risc.

Pentru a se asigura împotriva riscurilor de

neîncasare a ratelor, băncile mai sus enunțate au procedat la vânzarea (profitabilă) a împrumuturilor și a dobânzilor, sub formă de produse financiare viabile, unor entități financiare specializate în operațiuni cu grad mare de risc (tip hedge). Disponibilitatea excesivă a fondurilor de credit a aruncat multe produse financiare pe piață: credite pentru case individuale, clădiri, terenuri, mașini, cărți de credit. Domeniul de acțiune s-a extins cu timpul și la împrumuturi făcute de administrațiile regionale și locale, la creditele industriale și comerciale.

Cu alte cuvinte aici este vorba de acea etapă a crizei în care se manifesta irraționalitatea investitorilor. Pe măsură ce băncile, fondurile de investiții, societățile de asigurare nu și-au mai încasat ratele de la clienți, nu și-au mai putut desfășura activitatea și au intrat în faliment. Acum

vorba de încheierea unui ciclu secular, având în vedere că "Marea stagflație" din anii 70 s-a declanșat la 40 de ani de la "Marea Depresiune" din anul 1929, iar în prezent ne aflăm la 40 de ani distanță de "Marea Stagflație" din anii 70.

Se poate spune că această criză a creat condițiile propice pentru o următoare perioadă de recesiune (care poate îmbrăca forma stagflației) la nivelul economiei mondiale, și se va resimți ca atare în special de către țările puternic dezvoltate. Economiiile acestora deja se preconizează că vor crește într-un ritm foarte lent, productivitatea muncii și consumul vor scădea în timp ce prețurile vor crește. Se vor dezvolta în special activitățile legate de cercetare, învățământ, sănătate, mediu, cu alte cuvinte cele care nu sunt direct productive, ci cele care pregătesc condițiile pentru o viitoare reșezare ramurilor în economiile naționale dar și în cea mondială. Necesitatea unor perioade cu creștere economică lentă decurge din imperativul protejării a resurselor planetei, mai ales în contextul actual când asistăm la o escaladare a consumului.

se manifestă semnalul de alarmă pe piața creditelor imobiliare. Semnalele au fost percepute ca un pericol de către societățile bancare de tip hedge care cumparasera produsele financiare. Acestea au încercat să valorifice titlurile deținute prin vânzare pe piața bursieră. Numărul mare de titluri din domeniul imobiliar de pe piața bursieră a determinat scăderea prețului acestora. Manifestarea fazei de panică.

Au urmat falimentele în lanț despre care am auzit nu demult, la sfârșitul anului 2008, criza creditelor, declanșată ca urmare a pierderii de către bănci a capitalului, dar și datorită aplicării de politici prudențiale, de protejare a activelor. Putem spune ca ne aflăm în ultima etapă a crizei, când panica s-a calmat, iar acum se evaluează consecințele dezastrului și se adoptă măsurile de reconstrucție.

Pe de altă parte, în anul 2009 poate fi

Criza economică din România

Criza economică lovește puternic giganții industriei românești. De la o zi la alta, statisticile oficiale vin cu noi date care îngroașă rândurile șomerilor sau ale celor amenințați de spectrul disponibilizării. Cele mai afectate sunt cinci puncte vitale ale industriei – metalurgie, textile, componente auto, autovehicule și chimie.

Însă, cea mai afectată a fost piața imobiliară, care în luna octombrie, aproape că a înghețat, în condițiile în care blocarea financiară la nivel internațional a fost dublată de noile măsuri de limitare a creditării impuse de Banca Națională a României (BNR).

Anul 2009, anul instalării crizei economice severe în România, ne-a arătat că :

(i) s-a stabilit un curs de schimb leu-euro cu o depreciere accelerată și severă a leului, chiar dacă BNR, cu costul unor miliarde bune, s-a opus în mod naiv acestui trend în octombrie 2008; foarte multe credite s-au dat în euro și, deci, quantumul ratelor în lei este acum mult mai mare, în valoare nominală;

(ii) dobânzile bancare au crescut exponențial, chiar dacă nivelul creditării este încă înghețat la nivelul lunii februarie 2009;

(iii) salariile au scăzut, iar salariații au fost nevoiți să accepte scăderea, ca măsură de sacrificiu pentru păstrarea locului de muncă;

(iv) mulți debitori au fost concediați, ca efect al crizei sau al falimentului patronului.

Toate acestea au dus la o reducere severă a sursei de rambursare. La toate acestea se adaugă măsurile naiv-populiste ale guvernului, care au agravat criza.

Actuala situație legislativă va atrage, în primul rând, o gravă problemă socială – băncile

vor executa din ce în ce mai mulți debitori și îi vor scoate în stradă, căci la creditele ipotecare singura garanție a fost casa. Dar problema socială va fi însoțită și de o imensă problemă financiară. În acest moment, practic nimeni nu mai cumpără imobile sau, dacă o face, prețul este la nivelulul anului 2003. Băncile nu își vor putea recupera în totalitate creanțele, căci valoarea evaluată la momentul acordării creditului este deja mult mai mare decât valoarea de piață, uneori chiar cu mai mult de 50%. Costurile economice și cele administrative vor deveni de nesuportat.

Ce se va întâmpla cu cei care, fără recredință, nu vor mai putea să își achite ratele la creditele de retail sau chiar la creditele ipotecare? În primul rând, ei vor fi automat trecuți în bazele de date negative ale sistemului bancar, cu consecință că nici o bancă nu îi va mai credita. Practic, aceste persoane vor fi moarte din punct de vedere civil timp de 5 ani. În al doilea rând, băncile îi vor trece, practic, automat, în portofoliul de credite neperformante, constituind imediat provizioane asupra acestora. Urmează executarea silită declanșată de bancă și, inexorabil, evacuarea din casa cumpărată pe credit ipotecar ori vânzarea bunului cumpărat pe credit.

Desigur că cel mai bine ar fi să avem o lege a falimentului particularilor pentru supraîndatorare, dar, dacă Legea insolvenței se aplică și comercianților – persoană fizică, care se poate pune, la cerere, sub protecția tribunalului, atunci, aplicând principiul non-discriminării, și o persoană fizică simplu particular ar putea cere protecția tribunalului pentru situația de supraîndatorare.

Redresarea economică și socială pe termen scurt și mediu

Prezentul plan european de redresare economică constituie răspunsul Comisiei la situația economică actuală. Având în vedere dimensiunea crizei cu care ne confruntăm, UE are nevoie de o abordare coordonată, destul de importantă ca dimensiune și de ambițioasă pentru a putea restabili încrederea consumatorilor și a întreprinderilor.

Aceasta trebuie să reunească toate mijloacele de acțiune politică disponibile la nivel comunitar și național. Majoritatea mijloacelor de acțiune ale politicii economice, în special cele care pot stimula cererea consumatorilor pe termen scurt, se află la îndemâna statelor membre. Statele membre au puncte diferite de plecare în ceea ce privește marja de manevră bugetară, însă acest fapt conferă o importanță și mai mare unei coordonări eficiente.

Toate statele membre vor trebui să ia măsuri pentru a contracara criza. Coordonate corespunzător, eforturile naționale pot viza în paralel obiective diferite. Acestea pot atenua pe termen scurt efectele recesiunii, dar pot, de asemenea, promova, simultan, reformele structurale necesare pentru a ajuta UE să iasă mai puternică din criză, fără să submineze pe termen mai lung viabilitatea fiscală. Din acest motiv, prezentul plan de redresare pune un accent special pe inovare și pe ecologizarea investițiilor UE.

Obiectivele strategice ale planului de redresare sunt:

- stimularea rapidă a cererii și consolidarea încrederii consumatorilor;
- diminuarea costurilor umane ale încetirii creșterii economice și ale impactului acesteia asupra persoanelor celor mai vulnerabile.

Mulți lucrători și familiile acestora sunt sau vor fi afectați de criză.

Se pot întreprinde acțiuni pentru a împiedica pierderea locurilor de muncă iar apoi pentru a ajuta oamenii să revină rapid pe piața muncii, în loc să se confrunte cu șomajul pe termen lung;

- sprijinul acordat Europei pentru a valorifica creșterea, atunci când se va produce, astfel încât economia europeană să fie în consonanță cu cererile competitivității și necesitățile viitorului, astfel cum au fost conturate în Strategia de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă. Aceasta înseamnă continuarea reformelor structurale necesare, sprijinirea inovării și construirea unei economii a cunoașterii;

- accelerarea trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon, fapt care va face ca Europa să fie bine plasată pentru a-și aplica strategia de limitare a schimbărilor climatice și de promovare a securității energiei: o strategie care va încuraja noile tehnologii, va crea noi locuri de muncă ecologice și va deschide noi posibilități pe piețele mondiale în creștere rapidă, va ține sub control factura de energie a cetățenilor și întreprinderilor și va reduce dependența Europei de energia de peste hotare.

Centrul EUROPE DIRECT Hunedoara

CENTRUL EUROPE DIRECT AL JUDEȚULUI HUNEDOARA

Simeria, Str. Libertății, Nr. 4, cod poștal 335900

Tel. 0254.261399, Fax 0354.401027

E-mail: office@europedirect.ro, web: www.europedirect.ro

Centrul EUROPE DIRECT al județului Hunedoara oferă publicului servicii gratuite de euro-informare:

Centrul poate fi consultat în zilele de luni, miercuri și vineri între orele 08:00-16:00, iar marți și joi între orele 08:00-18:00

- Informații generale pe teme legate de UE;
- Răspunsuri la întrebările cetățenilor legate de politicile Uniunii;
- Nume, adrese și numere de telefon ale diferitelor organizații;
- Consultanță pentru depășirea eventualelor probleme practice în exercitarea drepturilor cetățenești;
- Acces la fondul de carte propriu și la site-urile UE.

În România există 31 de Centre EUROPE DIRECT unde cetățenii pot primi informații despre Uniunea Europeană și instituțiile acesteia. Mai jos vă sunt prezentate adresele de e-mail și website ale Centrelor ED din România, cât și site-urile Instituțiilor Uniunii Europene.

Centrul Europe Direct Alba Iulia

europa@apulum.ro; www.europedirect-albaiulia.ro

Centrul Europe Direct Arad

europedirectarad@yahoo.com; www.europedirect-arad.ro

Centrul Europe Direct Bacău

europedirectbacau@gmail.com; www.europedirect-ub.ro

Centrul Europe Direct Bistrița

europedirect@cciabn.ro; www.cciabn.ro/europedirect

Centrul ED Brasov

office@europe-direct.ro; www.europe-direct.ro

Centrul Europe Direct Brăila

cid.braila@yahoo.com;
europedirectbraila@gmail.com;
www.infocid.ro/e-direct

Centrul Europe Direct București

europe.direct@centras.ro;
www.europedirect.centras.ro

Centrul Europe Direct Comănești

europedirectcomanesti@yahoo.com;
www.europedirect.primariacomanesti.ro

Centrul Europe Direct Constanța

office@europedirectconstanta.ro;
www.europedirect-constanta.ro

Centrul Europe Direct Craiova

europedirect_craiova@mpe.ro;
www.europedirect.mpe.ro

Centrul Europe Direct Curtea de Argeș

primariacurteadearges@yahoo.com;
cieurteadearges@yahoo.com

Centru Europe Direct Fagaras, Brașov

europedirect@ccibv.ro; www.edfagaras.ro

Centrul Europe Direct Galați

cie_galati@yahoo.com; www.cjgalati.ro

Centrul Europe Direct Hunedoara

office@europedirect.ro; www.europedirect.ro

Centrul Europe Direct Iasi

office@eudirect.ro; www.eudirect.ro

Centrul Europe Direct Maramureș

europedirect@cdimm.org;
www.europedirect.cdimm.org

Centrul Europe Direct Mizil, Prahova

europedirect_mizil@yahoo.com;
www.primaria-mizil.ro

Centrul Europe Direct Mureș

europedirect@cjmures.ro;
www.cjmures.ro

Centrul Europe Direct Nord-Est, Neamț

europedirect@adnordest.ro;
www.adnordest.ro

Centrul Europe Direct Odorhei, Harghita

edo@uff.ro; www.edo.org.ro

Centrul Europe Direct Pitești

europearges@gmail.com

Centrul Europe Direct Selimbar

europedirectselimbar@yahoo.com

Centrul Europe Direct Sfântu Gheorghe

europa@covasna.info.ro

Centrul Europe Direct Targoviste

office@edtargoviste.ro; www.edtargoviste.ro

Centrul Europe Direct Tarnave, Mureș

edirect_tarnave@yahoo.com;
www.edirect.spadure.ro

Centrul Europe Direct Timiș

europedirect@bethany.ro

Centrul Europe Direct Transilvania de Nord, Cluj

europedirect@nord-vest.ro;
<http://europedirectnordvest.ro>

Centrul Europe Direct Oradea

secretariat@univagora.ro

Centrul Europe Direct Vaslui

centrueuropa@consiliu.vaslui.ro;
www.europedirectvaslui.ro

Centrul Europe Direct Vâlcea

europedirect.valcea@yahoo.com;

Instituțiile Uniunii Europene

Parlamentul European
<http://www.europarl.europa.eu/>

Consiliul Uniunii Europene
<http://www.consilium.europa.eu/>

Comisia Europeană
<http://ec.europa.eu/>

Curtea de Justiție
<http://curia.europa.eu>

Curtea de Conturi Europeană
<http://eca.europa.eu>

Comitetul Economic și Social European
<http://eesc.europa.eu>

Comitetul Regiunilor
<http://www.cor.europa.eu>

Banca Europeană de Investiții
<http://www.eib.europa.eu/>

Fondul European de Investiții
<http://www.eif.org>

Banca Centrală Europeană
<http://www.ecb.eu>

Ombudsmanul European
<http://www.ombudsman.europa.eu>

Controlorul European pentru Protecția Datelor
<http://www.edps.europa.eu>

Reprezentanța Comisiei Europene în România - http://ec.europa.eu/romania/index_ro.htm

Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene- <http://publications.europa.eu>

Oficiul European Pentru Selecția de Personal- <http://europa.eu/epso>

Școala Europeană de Administrație- <http://europa.eu/eas>

EU Whoiswho- <http://europa.eu/whoiswho/public/index.cfm?>